

УДК 811:111'42:81'255.4:82-34

Секція 3. Міжкультурна комунікація

**МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ДІАЛОГ КУЛЬТУР: ТРИ ЕТАПИ
ВІДТВОРЕННЯ НЕПРЯМОЇ КОМУНІКАЦІЇ
(НА МАТЕРІАЛІ АНАЛІЗУ ТЕКСТУ ОРИГІНАЛУ ТА ТЕКСТУ
ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ БАЙКИ БЕРНАРДА МАНДЕВІЛЯ
«THE GRUMBLING HIVE: OR, KNAVES TURN'D HONEST»)**

Главацька Ю.Л., к.філол.н., доцент,
доцент кафедри перекладознавства та прикладної лінгвістики
Херсонський державний університет

В статье предлагается описание трех этапов отображения непрямой коммуникации как диалога между различными культурами, между автором оригинального текста и автором текста перевода английской басни XVIII столетия. Делается попытка анализа языковых средств актуализации парадоксальности мыслей автора, в основе которых лежат параболический и эссеистический типы мышления.

Ключевые слова: перевод, межкультурная коммуникация, языковая коммуникация, непрямо́й диалог, диалог культур, параболический и эссеистический типы мышления.

У статті пропонується опис трьох етапів відтворення непрямої комунікації як діалогу між різними культурами, між автором оригінального тексту та автором тексту перекладу англійської байки XVIII століття. Робиться спроба аналізу мовних засобів актуалізації парадоксальності думок автора, підґрунтя яких становлять параболічний та есеїстичний типи мислення.

Ключові слова: переклад, міжкультурна комунікація, мовна комунікація, непря́мий діалог, діалог культур, параболічний та есеїстичний типи мислення.

Hlavatska Y.L. INTERCULTURAL COMMUNICATION AS A DIALOGUE OF CULTURES: THREE STAGES OF REFLECTING INDIRECT COMMUNICATION (THE CASE STUDY OF THE TEXT-ORIGINAL AND TEXT-TRANSLATION OF ENGLISH FABLE «THE GRUMBLING HIVE: OR, KNAVES TURN'D HONEST» BY BERNARD MANDEVILLE)

The article presents the description of three stages of reflecting indirect communication as the dialogue between different cultures, the author of original text and the author of text-translation of the English fable of the XVIII century. The attempt of the analysis of verbal means actualization of the author's paradoxical thoughts based on parabolic and essayistic types of thinking is made in the article.

Key-words: translation, intercultural communication, language communication, indirect dialogue, dialogue between cultures, parabolic and essayistic types of thinking.

Переклад – це, безсумнівно, дуже давній та важливий різновид людської діяльності, без якої важко було б уявити такі важливі історичні події як: створення великих імперій, населених численними та багатомовними народами, утвердження культури правлячої нації, розповсюдження релігійних і соціальних вчень [1, с. 4]. А міжкультурна комунікація, у свою чергу, являє собою атрибут соціокультурного життя суспільства, у соціальному просторі якого відбувається взаємодія з підсистемами культури (всередині окремої культури), між різними культурами, у просторовому і часовому вимірах, а також між суб'єктами-носіями на рівні окремої культури і міжкультурного спілкування. Міжкультурна комунікація розвивається на основі діалогу культур [2].

До суспільно значущого жанру, що містить в собі ємні моделі соціальної поведінки людини, належить байка – «присудок до багатьох підметів» (О. Потебня). Байка ставить запитання, порушує глобальні проблеми

суспільства, стає об'єктом культури та інструментом вивчення соціуму. Байка є засобом презентації повсякденного життя індивідуума [3, с. 422].

Вже неодноразово у своїх публікаціях ми зазначали про дві загальні протилежні тенденції у розвитку англomовної байки – тенденція до уподібнення до тексту-прототипу та тенденція до руйнації класичного жанру байки, які зумовлюють основні віхи історичного розвитку в аспекті її онтологічних й гносеологічних властивостей. Англomовна байка є відкритим текстом, оскільки, по-перше, реінтерпретація сюжету прототексту уможливорює обмін інформацією між першоджерелом та навколишнім світом; по-друге, текст англomовної байки синтезує елементи інших жанрів, зокрема, жанру короткого оповідання [4, с. 9].

У теорії та практиці перекладу існують неоднакові ступені наближення до оригіналу, різні типи «присвоєння» іншомовних текстів: власне переклад, переспів, адаптація, переробка. Адаптація, як суто ужиткове пристосування стилістики, композиції та змісту оригіналу до культурно-історичних, вікових, професійних особливостей і естетичних уподобань читацької аудиторії, поширена в жанрі байки. Прикладами, які ілюструють наведену думку, можуть слугувати переклади сюжетів архаїчних байок Езопа у переробках відомих байкарів різних культурно-історичних епох: Ж. Лафонтена (Франція, епоха Відродження), Г. Лессінга (Німеччина, доба Просвітництва), І. Красіцького (Польща, епоха Просвітництва), І. Крилова (Росія, доба Просвітництва), Л. Глібова (Україна, епоха Просвітництва) тощо.

Жанрові ознаки байки, яка аналізується, були вже нами виявлені за допомогою семантичного аналізу тексту [5, с. 336] та було встановлено, що вони відрізняється від прототипових ознак традиційної байки. Ми також намагалися описати процес *мовної комунікації*, застосовуючи семантико-когнітивний підхід, який об'єднує лінгвістичні знання із знаннями про світ як результат взаємодії ієрархічних структур знань – фреймів [5, с. 332 – 334].

Наразі мета даного наукового пошуку полягає в тому, щоб показати, яким чином діалог культур, як умова самозбереження людства, знаходить свою

реалізацію у тексті оригіналу та тексті перекладу англomовної байки Б. Мандевіля “The Grumbling Hive: or, Knaves Turn’d Honest”; який вплив здійснює байка на адресата шляхом *непрямого діалогу, непрямой комунікації*.

Перший етап. *Запозичення сюжету як обмін інформацією між першоджерелом, текстом оригіналом і текстом перекладу.*

Прототиповим текстом для байки, яка аналізується, є байка Езопа «Бджоли та Зевс». У цій класичній байці йдеться про бджіл, що звернулися до Зевса з проханням надати їм силу жалити кожного, хто підійде до їхніх сот. Зевс розлютився щодо злого норову бджіл й зробив так, щоб, ужаливши когонебудь, вони втрачали жало, а разом з цим й життя. Тема бджіл, які не задоволені та жаліються, їхнє звернення до Зевса та покарання, яке він надсилає їм, задовольняючи їхнє прохання, є загальною і для Езопа, і для Б. Мандевіля: *The last Thing was not done amiss, / Or cross'd the Publick Business; / But all the Rogues cry'd brazenly, / Good Gods, had we but Honesty! / Merc'ry smiled at th'Impudence; / And Others call'd it want of Sence, / Always to rail at what they loved: / But Jove, with Indignation moved, / At last in Anger swore, he'd rid / The bawling Hive of Fraud, and did. / The very Moment it departs, And Honsty fills all their Hearts; / There shews 'em, like the Instructive Tree, / Those Crimes, which they're ashamed to see? [6] – Прекрасно шли у пчел дела, / И польза всем от них была, / И все же все кричали: «Боги, / Хотим жить честно! Будьте строги!» / Услышав их мольбы, Гермес / Лишь усмехнулся; но Зевес / Сказал, сверкнувши гневным оком: / «Что ж, это будет им уроком». / И вот – о чудо из чудес! – / Из жизни пчел обман исчез; / Забыты хитрости и плутни, / Все стали честны, даже трутни; / И вызывает только стыд / У трезвых пчел их прежний вид [7, с. 16]. Однак дуже різняться, навіть полярні, рішення цієї теми. Мораль Езопа прозора: злісні люди самі собі наносять шкоду. Мораль байки Б. Мандевіля складна та парадоксальна: те, що вважається злом у кожного окремого індивіда, є благом для суспільства у цілому. Ускладнення змісту та парадоксальність смислу англomовної байки стало результатом модифікації її форми, що й*

віддзеркалилося в її жанрово-стилістичному забарвленні та композиційно-смісловій структурі [5].

Другий етап. *Віддзеркалення ідей пануючої доби як діалог між фундаторами ідей, автором тексту оригіналу та автором тексту перекладу.* В основі такої комунікації лежить парадоксальність думок, «завуальована» інакомовністю та вербалізована контрастивними стилістичними засобами, які сприяють утворенню парадоксального образу людини.

У добу Просвітництва у центрі уваги байкаря знаходиться зображення недосконалості світу та людської природи [8, с. 97]. Людина концентрує в собі “протилежні добродійності”, тобто є персоніфікацією певного пороку. Водночас, соціалізація та розвиток економічних відносин у XVIII столітті, що корелює з однією з характеристик цієї культурно-історичної епохи – проблема найкращої побудови суспільства, стало сприятливим ґрунтом для визначення особистості як продукту соціальних та економічних сил.

Застосування концептуального аналізу тексту байки Б. Мандевіля надало можливість реконструкції двох концептуальних полів. Перше з них – це “людина як продукт соціальних та економічних сил”, що складається з двох підкласів: “соціальні відносини” (12 концептів у 35 вживаннях) та “економічні відносини” (3 концепти у 15 вживаннях). Найчисленнішими за кількістю актуалізацій в цьому концептуальному полі є БАГАТСТВО/БІДНІСТЬ (7 уживань), ТОРГІВЛЯ/БІЗНЕС (9 вживань), ПРИВАТНІ ДОХОДИ/СУСПІЛЬНІ ДОХОДИ (6 вживань).

Другим концептуальним полем постає поле “людина як персоніфікація певного пороку”; воно є найбільш насиченим, ніж концептуальне поле “людина як продукт соціальних та економічних сил”, через те, що охоплює 22 концепти, реалізовані у 71 контекстуальних вживаннях. Концептуальне поле “людина як персоніфікація певного пороку” містить три підкласи – “професії”, “шахраї”, “негативні дії/людські пороки”.

Підклас “професії” об’єднує 5 художніх концептів, які реалізовано в 10 вживаннях. Підклас “шахраї” нараховує 10 контекстів, які передають значення

6 художніх концептів комічного. Підклас “негативні дії/пороки” складається з 11 концептів (51 вживання). Домінуючими концептами є ШАХРАЙСТВО (15 вживань), ОБМАН/НЕЧЕСНІСТЬ (14 вживань).

Підкласи “професії” та “шахраї” доповнюють один одного (тотожна кількість вживань – 10), оскільки в тексті байки “The Grumbling Hive: or, Knaves Turn’d Honest” представники всіх перелічених професій асоціюються з шахраями. Адвокат, наприклад, є персоніфікацією нечесності: *The Lawyers, of whose Art the Basis / Was raising Feuds and splitting Cases, / Opposed all Registers, that Cheats / Might make more Work with dipt Estates; / As were't unlawful, that one's own, / Without a Law-Suit, should be known. / They kept off Hearings willfully, / To finger the retaining Fee; / And to defend a wicked Cause, / Examin'd and survey'd the Laws / As Burglars Shops and Houses do; To find out where they'd best break through* [6] – *Здесь каждый адвокат владел / Искусством раздуванья дел / И, ловко разжигая споры, / Клиентов грабил хуже вора. / Суды веденья тяжб всегда / Растягивали на года, / Однако было все в порядке, / Когда судье давали взятки; / За эти воздаянья он / Так рьяно изучал закон, / Как взломщик изучает лавки, / Чтоб лучше обобрать прилавки* [7, с. 12].

Вулик, якого описує байкар, не є суспільством взагалі, а представляє Англію XVIII століття – монархічне, багате, індустріальне, загарбницьке суспільство, яке складається з торгівців, ледарів, шахраїв, крадіїв, промисловців. Загальне суспільне благо вилучається з протилежності інтересів членів суспільства: дехто володіє багатством, нічого не роблячи, інші – ледве можуть харчуватися через виснажливу працю (концептуальний оксиморон БАГАТСТВО vs. БІДНІСТЬ). Суспільство розглядається байкарем як процес обміну, де все змінюється, тече та продається. До цього процесу залучено і отримання хабару, і одержання прибутку, і шахрайство, тобто в державі формується певна система правил, яка виникає з різноманітних можливостей використовувати гроші.

Підґрунтям парадоксального образу людини, за результатами семантико-концептуального аналізу, є лінгвокогнітивна процедура контрастивного мапування, що має прояв через використання автором сатиричної іронії як форми парадоксальності, особливості якої зумовлені вживанням значної кількості контрастивних стилістичних засобів у макроконтексті: *As Sharpers, Parasites, Pimps, Players, / Pick-Pockets, Coiners, Quacks, Sooth-Sayers, / And all those, that, in Enmity / With down-right Working, cunningly / Convert to their own Use the Labour / Of their good-natur'd heedless Neighbour: / These were called Knaves* [6] – *Плуты, хануги, сутенеры, / Гадалки, шарлатаны, воры – / Все шли на хитрость и обман, / Дабы набить себе карман. / А впрочем остальные тоже / С мошенниками были схожи* [7, с. 11]; *And whilst these holy Drudges starv'd, / Some lazy Ones, for which they serv'd, / Indulg'd their Ease, with all the Graces / of Health and Plenty in their Faces* [6] – *Пока жрецы всю радели, / Те, кто их нанял, богатели, / Благополучием своим / Весьма обязанные им* [7, с. 12].

Антитеза у наведених прикладах сформована на основі зштовхування номінативних одиниць, у семантиці яких актуалізовано контрастивні ознаки. Так, одиниці *Knaves* й *down-right Working, Drudges* та *lazy Ones* контрастують за ознакою, яка міститься у їх семантиці, а саме спостерігаємо опозицію концептів БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ vs. ПРАЦЯ, ШАХРАЙСТВО vs. ЧЕСНІСТЬ, БАГАТИЙ vs. БІДНИЙ. Деталізовані концептуальні схеми з'єднуються в концептуальний оксиморон ЗЛО vs. ДОБРО, концептуальна опозиція якого реалізується в вищенаведених прикладах шляхом протиставлення мовленнєвих одиниць – антонімів.

Актуалізацію концептуального оксиморона ЗЛО vs. ДОБРО спостерігаємо у словесному поетичному образі *Thus every Part was full of Vice, / Yet the Whole Mass a Paradise* [6] та його перекладі *Пороком улей был снедаем, / Но в целом он являлся раем* [7, с. 14], де концепт ЗЛО зштовхується з концептом ДОБРО, через те, що в семантиці слова *vice* міститься ознака негативного, а в семантиці номінативної одиниці *paradise* – ознака позитивного. Через контрастивне аналогове мапування порок осмислюється як двигун торгівлі й

промисловості та є причиною розквіту країни: *“Thus Vice nursed Ingenuity, / Which join'd with Time; and Industry / Had carry'd Life's Conveniences, / It's real Pleasures, Comfort, Ease”* [6] – *Плоды пороков пожиная, / Цвела держава восковая. / Изобретательность и труд / Впрямь чудеса творили тут. / Покой, комфорт и наслажденья / Сполна вкушало население* [7, с. 15].

У суспільстві, яке зображене автором, підприємець та робітник взаємно надають один одному роботу, проте не взаємно збільшують добробут один одного (ЦІЛЬ vs. ЗАСІБ). На нашу думку, парадоксальною є концептуальна схема ПРИВАТНІ ДОХОДИ Є СУСПІЛЬНІ ДОХОДИ. Досягнення приватних доходів здійснюється людиною через обман, розкіш та гордівливість – така “трилогія пороків”, що стають причиною добробуту й величі ледащої, нечесної людини зокрема та всього суспільства взагалі.

Таким чином, основа суспільства за Б. Мандевілем – це зло як головний принцип, котрий надає міцну базу життя та підтримку будь-якій торгівлі і професіям без виключення. Зло фундаментально не лише для соціального добробуту, а й для існування суспільства, в якому обман – це основа торгівлі, а суд – захист обману: *All Trades and Places knew some Cheat, / No Calling was without Deceit* [6] – *И были в улье том едва ли / Занятъя, где б не плутовали* [7, с. 11].

Добродійність суперечить розквіту суспільства, тобто веде до його занепаду, а порок, у свою чергу, суперечить занепаду, тобто веде до розквіту держави: добродійність знаходиться у такому самому відношенні до занепаду, як і порок – до розквіту.

Математичний дріб $\frac{\text{добродійність}}{\text{занепад}} = \frac{\text{порок}}{\text{розквіт}}$ не має спільного знаменника. Виходячи з того, що жодне суспільство не може стабільно розвиватися, не долаючи кризи, спільним знаменником має бути сума „занепад” + „розквіт”, що і призводить до суположення чисельників – „добродійність” та „порок”. Б. Мандевіль індуктивно вводить “економічну” гармонію. Ілюстрацією цієї думки слугують наведені приклади, котрі є вербалізованими як у розповідній частині (*And Virtue, who from Politics / Had learn'd a Thousand cunning Tricks, /*

Was, by their happy influence, / Made Friends with Vice: And ever since / The worst of all the Multitude / Did something for the common Good [6] – *И, вняв политики урокам, / Дружила нравственность с пороком; / Тут и преступница-пчела / Для пользы общества жила* [7, с. 14]), так і в останніх рядках, і містять думку прямо протилежну щодо окремого існування пороку: *Bare Virtue can't make Nations live / In Splendour* [6] – *Чтоб стать народ великим мог, / В нем должен свить гнездо порок; / Достатка – все тому свидетель – / Не даст ему лишь добродетель* [7, с. 21]. Отже, спостерігаємо зіткнення парадоксальних ситуацій, що становить підґрунтя комічного потенціалу сатиричної іронії.

Розвиток держави розглядається як фізична експансія, захват нових володінь, функціонування власності, що суперечить тезі права на власність, яке згідно з Дж. Локком тісно корелює з високим ступенем оцінки труда людини: “власність кожного індивіда є результат його праці” [9, с. 385], “труд є правовий титул власності” [там само]. Істинна форма існування людини – приватна форма корисної праці, економічна діяльність, промисли та торгівля [10, с. 66], а людина є продуктом дії соціальних і економічних сил, це індивід, який створює матеріальні блага [там само].

Природний баланс, гармонізація двох антиномій (добродійності й пороку) є підґрунтям закону єдності і боротьби протилежностей (Гегель). Саме боротьба спонукає до руху, надає імпульс до певних діянь, які стають двигунами держави. Добродійність не можна набути Божою милістю; це людська діяльність, активна праця, боротьба з особистими пристрастями заради вигоди інших людей у суспільстві з метою створення матеріальних благ, а не постійні скарги та бездіяльність.

З точки зору раціоналізму, а саме теорії Т. Гоббса, „зусилля” можна визначити як невеличкий початок руху. Щастя полягає у процвітанні, тобто такої речі, як статичне щастя, нема – крім, звичайно, небесних радощів, що виходять за межі людського розуміння [11, с. 460]. З метою підкреслити незначність праці у житті бджіл, котрі є персоніфікацією образу людини, їх

пасивність Б. Мандевілля вживає оксюморон “empty Glory” – „пуста слава” та мейозіс “little Pains” – „незначні зусилля”.

Підґрунтям формування парадоксального образу людини, який впливає на реконструкцію композиційної моделі створення комічного смислу в тексті байки “The Grumbling Hive: or, Knaves Turn’d Honest”, є бажання автора ухопити різнопланові, суперечливі ознаки й властивості предметів та явищ, які описуються словесними поетичними образами. Тобто, йдеться про есеїстичний тип мислення [12, с. 53]: суположення реального природного світу бджіл як працелюбних, діяльних комах та можливого світу, змальованого в байці за допомогою алегоричного відображення усталеної метафори “Kingdom of Bees”, основою якої є архетипні образи-символи ВУЛИК Є СУСПІЛЬСТВО і БДЖОЛА Є ПРАЦЕЛЮБНІСТЬ.

Враховуючи здобутки Л. Белехової щодо виявлення есеми, яка є ядром образу [12, с. 274], ми вважаємо доцільним записати дві концептуальні схеми (першу, що відображає природний стан бджоли-комахи, та другу, яка є комбінацією авторської точки зору, вилученої із семантичного простору тексту, та думкою, котра оформилася у результаті інтерпретації тексту) у вигляді чисельника й знаменника та скоротити однорідні члени рівняння.

$$\frac{\text{БДЖОЛА}}{\text{ПРАЦЕЛЮБНІСТЬ}} \times \frac{\text{ПРАЦЕЛЮБНІСТЬ}}{\text{ДОБРОДІЙНІСТЬ}} \times \frac{\text{ВУЛИК}}{\text{ВМІСТ ЗГУРТОВАНOSTI}} \times \frac{\text{СУСПІЛЬСТВО}}{\text{ВУЛИК}}$$

У результаті отримуємо есему БДЖОЛА = ДОБРОДІЙНІСТЬ (ДОБРОДІЙНА КОМАХА), ЗГУРТОВАНЕ СУСПІЛЬСТВО.

$$\frac{\text{—СУСПІЛЬСТВО—}}{\text{ВМІСТ ДОБРОДІЙНОСТІ І ПОРОКУ}} \times \frac{\text{ВУЛИК}}{\text{—СУСПІЛЬСТВО—}} \times \frac{\text{ЕГОЇЗМ}}{\text{ПОРОК}} \times$$

$$\frac{\text{—ΔΙΣΕΪΣ—}}{\text{—ΙΔΑΘΑΕΡΑΨ—ΝΟΥ}} \times \frac{\text{—ΙΔΑΘΑΕΡΑΨ—ΝΟΥ}}{\text{—ΑΙΔΙΔΙΑΣΕΪΣ—ΝΟΥ}} \times \frac{\text{—ΙΔΙΕ—}}{\text{—ΔΙΣΕΪΣ—}} \times \frac{\text{—ΑΙΔΙΔΙΑ—}}{\text{—ΣΑΙΙΑ—}}$$

Есема другої концептуальної схеми полягає у наступному: ВУЛИК=ВМІСТ ДОБРОДІЙНОСТІ І ПОРОКУ, ЕГОЇЗМ=ЗАНЕПАД СУСПІЛЬСТВА.

Підкреслення реалізації доміантної ідеї байки (добродійність є наполеглива праця, егоїзм є пороком, що призводить до занепаду країни) здійснюється через аналіз архетипу ДЕРЕВО – стійкого міфологічного і культурного символу життя [13, с. 120] та концептуальної метафори ДЕРЕВО Є ВЧИТЕЛЬ: “... *he'd rid / The bawling Hive of Fraud, and did / The very Moment it departs, / And Honesty fills all their Hearts; / There shews 'em, like the Instructive Tree, / Those Crimes, / which they're ashamed to see*” [6]. Вербалізація наведеної концептуальної метафори не віддзеркалена при перекладі даного уривку. Невідповідність використання часових форм дієслів – *did, departs, shews, are ashamed*, що вжиті у теперішньому часі, по відношенню до дієслова в минулому часі, на нашу думку, набувають специфічної конотації, а саме вказують на небажання автора відверто підкреслити факт зміни у вулику та, на нашу думку, ілюструють факт двоїстості змісту байки й деталізують сутність парадоксального художнього мислення.

Третій етап. *Актуалізація основних функцій процесу комунікації.* На думку Г. Лассуела, комунікація за своєю сутністю – це управлінський процес [14, с. 97]. Виокремлення трьох основних функцій комунікації за Г. Лассуелом дає можливість опису їхнього застосування на прикладі тексту байки Б. Мандевіля.

По-перше, це спостереження за навколишнім середовищем, виявлення загроз і можливих впливів на цінності суспільства та його складових. У тексті байки *The Grumbling Hive: or, Knaves Turn'd Honest* автор перераховує усі «добродійності» державного устрою Англії XVIII століття: голод голодних, ситість ситих, обман як основа торгівлі, суд як захист шахрайства, тобто здійснюється опис (сатиричний) світу, де панує кричуща несправедливість.

По-друге, це кореляція компонентів суспільства у реагуванні на навколишнє середовище. Б. Мандевіль ілюструє взаємозв'язок двох величин – пороку та добродійності – як несумісних понять у свідомості людини, проте сумісних, хоча й парадоксальних, у тексті байки.

По-третьє, це передача соціальної спадщини через покоління. У своїй байці автор робить висновок про те, що за допомогою лише добродійності не можна зробити суспільство процвітаючим, а пиха, розкіш та обман у цілому вигідні, корисні й необхідні для нього. Такий висновок залишається повністю придатним для будь-якого суспільства, де капітал закладається шахрайством і слугує, через нестабільність громадської ситуації, не виробництву, а розкоші, де ринок – це не система взаємовигідних угод, а система обманів.

Перспективним вбачаємо аналіз текстів оригіналів і текстів перекладів англійських байок доби Реалізму з акцентом на відтворення діалогу культур.

ЛІТЕРАТУРА

1. Комиссаров В.Н. Слово о переводе / В. Н. Комиссаров. – М. : Международные отношения, 1973. – 214 с.
2. Библер В. С. Культура. Диалог культур (опыт определения) / В. С. Библер // Вопросы философии. – 1989. – № 6. – С. 31–42.
3. Гегель Г.В.Ф. Басня / Г. В. Ф. Гегель // Лекции по эстетике. – СПб. : Наука, 1999. – Т. 1. – С. 420 – 427.
4. Главацька Ю. Л. Композиційно-сміслова структура англійської байки : лінгвокогнітивний аспект [Текст] : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Главацька Юлія Леонідівна ; Херсонський державний університет. – Херсон, 2008. – 227 с.
5. Главацька Ю.Л. Фреймове моделювання байки Б. МанDEVІЛЯ “The Grumbling Hive: or, Knaves Turn’d Honest” / Ю.Л. Главацька // Науковий вісник ХДУ. Серія “Лінгвістика”: Зб. наук. праць. Вип. 2. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2005. – С. 331 – 339.
6. B. Mandeville The Grumbling Hive: or, Knaves Turn’d Honest / B. Mandeville // Режим доступу : <https://andromeda.rutgers.edu/~jlynch/Texts/hive.html>.
7. МанDEVІЛЬ Бернард. Басня о пчелах, или Пороки частных лиц – блага для общества ; [пер. с англ. Е.С. Лагутина, А.Л. Субботина]. – М. : Наука, 2000. – 291 с. (Серия «Памятники философской мысли»).
8. Борев Ю.Б. Эстетика / Ю.Б. Борев. – М. : Политиздат, 1981. – 399 с.

9. Культурология : История мировой культуры : учеб. [для студ. высш. учеб. завед.] / [ред. А.Н. Маркова]. – М. : “Культура и спорт”, Издательское объединение “ЮНИТИ”, 1998. – 600 с.
10. Гриб В.Р. Избранные работы. Статьи и лекции по зарубежной литературе / В. Р. Гриб. – М. : Гос. изд-во Художественной литературы, 1956. – 415 с.
11. Рассел Б. Історія західної філософії / Б. Рассел ; [пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Тарашука]. – К. : Основи, 1995. – 759 с.
12. Белехова Л.І. Словесний образ в американській поезії: лінгвокогнітивний аспект : [монографія] / Л. І. Белехова. – М. : ООО “Звездопад”, 2004. – 376 с.
13. Лотман Ю.М. О поэтах и поэзии / Ю.М. Лотман. – СПб. : “Искусство-СПБ”, 1996. – 848 с.
14. Культурология. Учебник для вузов. Стандарт / [ред. Солоник Ю.Н., Сурова Е.Э.]. – СПб. : Питер, 2014. – 448 с. (Серия «Учебник для вузов»).